

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

WestStar Oy
Aleksanterinkatu 17 B
15110 Lahti

Asia: WestStar Oy-nimistä yhtiötä (y-tunnus 2223699-7) koskeva valvonta-asia

Päätös

Etelä-Suomen aluehallintovirasto määrää WestStar Oy:n maksettavaksi viiden tuhannen (5 000) euron suuruisen rikemaksun.

Rikemaksu määrätään maksettavaksi valtiolle ja sen täytäntöönpanosta huolehtii Oikeusrekisterikeskus.

Kuuleminen

Etelä-Suomen aluehallintovirasto varasi 27.11.2024 päivätyllä kuulemiskirjeellä WestStar Oy:lle (jäljempänä *ilmoitusvelvollinen, yritys*) tilaisuuden ennen asian ratkaisemista lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Ilmoitusvelvollisen antama kirjallinen selvitys kirjattiin saapuneeksi aluehallintovirastoon 19.1.2025. Lisäksi ilmoitusvelvollinen täydensi selvitystään 21.1.2025 saapuneella kolmella liitteellä.

Päätöksen perustelut

1 Taustaa

Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annettua lakia (444/2017, jäljempänä *rahanpesulaki, ResL*) sovelletaan lain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 20 kohdan mukaan perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä annetussa laissa (411/2018) tarkoitettuihin perintätoiminnan harjoittajiin. Rahanpesulain 7 luvun 1 §:n 4 kohdan mukaan aluehallintovirasto valvoo lain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 13–14, 16–18 ja 20–26 kohdassa tarkoitettuja ilmoitusvelvollisia.

Toimivaltaisena valvontaviranomaisena Etelä-Suomen aluehallintovirasto suoritti WestStar Oy:öön rahanpesulain noudattamista koskevan tarkastuksen 1.10.2024. Tarkastus toteutettiin selvityspyynnöin sekä videoneuvotteluna tapahtuneena tarkastuksena.

Tarkastuskertomus ESAVI/30909/2024 valmistui 8.11.2024, jota ennen yritykselle annettiin mahdollisuus kommentoida tarkastuskertomusluonnosta. Tarkastushavainnot ilmenevät tarkemmin tarkastuskertomuksesta.

Suorittamassaan tarkastuksessa aluehallintovirasto havaitsi rahanpesulain noudattamisessa useita puutteita. Aluehallintoviraston käsityksen mukaan ilmoitusvelvollinen on laiminlyönyt tai rikkonut:

1. ResL:n 2 luvun 3 §:ää siltä osin, kun ilmoitusvelvollisen riskiarviossaan esittämät toimintaperiaatteet ja menettelytavat olivat puutteellisia perintäasiakkaiden tuntemiskäytäntöjen osalta;
2. ResL:n 3 luvun 2 §:ää siltä osin, kun ilmoitusvelvollinen ei ollut todentanut asiakkaan tai tämän edustajan henkilöllisyyttä;
3. ResL:n 3 luvun 6 §:ää, kun ilmoitusvelvollinen ei ollut tunnistanut ja pitänyt yllä riittäviä tietoja asiakkaan tosiasiallisista edunsaajista;
4. ResL:n 3 luvun 13 §:ää, kun ilmoitusvelvollisella ei ollut olemassa asianmukaisia riskiperusteiseen arviointiin pohjautuvia menettelyjä asiakkaan tai tämän tosiasiallisten edunsaajien poliittisen vaikutusvallan toteamiseksi;
5. ResL:n 3 luvun 3 §:ää siltä osin, kun ilmoitusvelvollinen ei ollut säilyttänyt kaikkia lainkohdan edellyttämiä asiakkaan tuntemistietoja; sekä
6. ResL 3 luvun 16 §:ää, kun ilmoitusvelvollisella ei ollut osana asiakkaan tuntemiseen liittyviä toimia tehokkaita toimintaperiaatteita, menettelytapoja ja sisäistä valvontaa sen varmistamiseksi, että ilmoitusvelvollinen noudattaa niitä velvoitteita, joita ilmoitusvelvolliselle seuraa pakotesäätelystä ja jäädyttämispäätöksistä.

2 Riskiarviota ja riskiperusteista arviointia koskevat puutteet

2.1 Sovellettavat säännökset

ResL:n 2 luvun 3 §:n 1 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen on laadittava riskiarvio rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskien tunnistamiseksi ja arvioimiseksi. Riskiarvio on päivitettävä säännöllisesti. Pykälän 2 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen on otettava riskiarvion laadinnassa huomioon toimintansa luonne, koko ja laajuus. Ilmoitusvelvollisella on oltava edellä mainitut tekijät huomioon ottaen riittävät toimintaperiaatteet,

menettelytavat ja valvonta rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskien vähentämiseksi ja tehokkaaksi hallitsemiseksi.

ResL 3 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen on asiakassuhteeseen liittyviä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä arvioidessaan otettava huomioon uusiin ja jo olemassa oleviin asiakkaisiin, maihin tai maantieteellisiin alueisiin, tuotteisiin, palveluihin ja liiketoimiin sekä jakelukanaviin ja teknologioihin liittyvät rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskit (riskiperusteinen arviointi). Pykälän 4 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen on voitava osoittaa valvontaviranomaiselle, että ilmoitusvelvollisen rahanpesulaissa säädettyt asiakkaan tuntemista ja jatkuvaa seurantaa koskevat menetelmät ovat riittävät rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskin kannalta.

2.2 Tarkastushavainnot

Tarkastuksella tehtyjen havaintojen perusteella ilmoitusvelvollisen laatima kirjallinen riskiarvio on ollut puutteellinen. Ilmoitusvelvollisen riskiarviossa ei ole käsitelty erikseen asiakkuuksia, jotka tulevat WestStar Oy:lle kolmansien osapuolten, isännöintipalveluita tarjoavien yritysten (jäljempänä *isännöitsijät*) ja tilitoimistojen, kautta. Näiden asiakkuuksien osalta havaittiin tarkastuksella systemaattisia puutteita asiakkaan ja edustajan henkilöllisyyden todentamisessa sekä asiakkaan tuntemistietojen hankkimisessa.

Ilmoitusvelvollisen puutteellisiin menettelytapoihin kohdistuvia moitteita arvioidaan ensisijaisesti kussakin asiakkaan tuntemisen osa-alueeseen kohdistuvassa arvioinnissa, mutta menettelytapojen korjaamisen yhteydessä ilmoitusvelvollisen on huolehdittava myös riskiarvionsa päivittämisestä tältä osin.

2.3 Ilmoitusvelvollisen vastine

Vastineessaan WestStar Oy toteaa, että yrityksen riskiarviossa ei ole ennen tehtyä tarkastusta ollut eriteltynä isännöitsijöiden ja tilitoimistojen kautta tulleita asiakkuuksia. WestStar Oy kertoo, että riskiarviota laadittaessa yritys on tulkinnut rahanpesulain 3 luvun 7 §:ää siten, että he ovat katsoneet toisen ilmoitusvelvollisen (tässä tapauksessa tilitoimistot ja osoitepalveluita tuottavan isännöitsijät) toimet riittäväksi täyttämään lain asettamat velvoitteet. Kyseisen asiakaskohderyhmän liikevaihdon pienuuden, tilitystransaktioiden koon pienuuden sekä yllä mainitun tulkinnan perusteella WestStar Oy kertoo arvioineensa riskin rahanpesun ja terrorismin rahoittamisesta matalaksi. WestStar Oy kertoo päivittäneensä aluehallintoviraston tekemien tarkastushavaintojen ja kuulemiskirjeen perusteella riskiarviotaan sekä menettelyohjeitaan. Yritys toimitti

vastineensa liitteenä aluehallintovirastolle päivitetyn riskiarvion, sisäiset toimintaohjeet sekä koulutusmateriaalin aluehallintovirastolle.

2.4 Johtopäätökset

Ilmoitusvelvollisella on ollut velvollisuus laatia rahanpesulain 2 luvun 3 §:n tarkoittama asianmukainen riskiarvio rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskien tunnistamiseksi ja arvioimiseksi. Ottaen huomioon toiminnan luonne, koko ja laajuus ilmoitusvelvollisella on ollut velvollisuus luoda riittävät toimintaperiaatteet ja menettelytavat rahanpesun ja riskien vähentämiseksi ja tehokkaaksi hallitsemiseksi. Lisäksi ilmoitusvelvollisella on ollut rahanpesulain 3 luvun 1 §:ssä tarkoitettu velvollisuus suorittaa asiakassuhteiden riskiperusteista arviointia.

Aluehallintovirasto toteaa, että ilmoitusvelvollinen on laatinut kirjallisen riskiarvion. Sisällöllisesti riskiarvio on kuitenkin arvioitu osittain puutteelliseksi, sillä kolmannen osapuolen (isännöitsijät ja tilitoimistot) kautta tulleiden asiakkaiden tuntemiskäytäntöjä ei ole käsitelty riskiarviossa.

Aluehallintovirasto katsoo ilmoitusvelvollisen osittain laiminlyöneen noudattaa ResL:n 2 luvun 3 §:n 1 ja 2 momenttia riskiarvion laatimisesta siltä osin, kun riskiarvio on ollut puutteellinen.

3 Asiakkaan tunnistamista ja henkilöllisyyden todentamista koskevat puutteet

3.1 Sovellettavat säännökset

ResL:n 3 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan ilmoitusvelvollinen ei saa perustaa asiakassuhdetta, jos se ei pysty toteuttamaan asiakkaan tuntemiseksi ResL:n 3 luvussa säädettyjä toimia. Pykälän 4 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen on voitava osoittaa valvontaviranomaiselle, että ilmoitusvelvollisen asiakkaan tuntemista ja jatkuvaa seuranta koskevat menetelmät ovat riittävät rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskin kannalta.

ResL 3 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen on tunnistettava asiakkaansa ja todennettava tämän henkilöllisyys vakituista asiakassuhdetta perustettaessa. Pykälän 3 momentin mukaan silloin, kun joku toimii asiakkaan lukuun (edustaja) ilmoitusvelvollisen tulee tunnistaa ja todentaa myös edustajan henkilöllisyys sekä varmistaa edustajan oikeus toimia asiakkaan puolesta. Pykälän 4 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen tulee tunnistaa asiakkaansa ja todentaa asiakkaan henkilöllisyys asiakassuhdetta perustettaessa taikka viimeistään ennen kuin asiakas saa

määräysvaltaansa liiketoimeen sisältyvät varat tai muun omaisuuden tai ennen kuin liiketoimi on suoritettu loppuun.

3.2 Tarkastushavainnot

WestStar Oy:llä oli tarkastushetkellä [REDACTED] perintäasiakasta. Tarkastuksella havaittiin, että WestStar Oy:llä oli merkittäviä puutteita asiakkaan ja tämän edustajan henkilöllisyyden todentamisessa koskien niitä perintäasiakkaita, jotka ovat tulleet WestStar Oy:n asiakkaiksi kolmannen osapuolen kautta. Tarkastuksella asiakastietojen tarkastusotannan 25 tarkastetussa asiakkaassa oli neljä isännöitsijöiden ja kaksi tilitoimistojen kautta tullutta asiakasta. Tarkastushavaintojen perusteella näiden asiakastyypin tuntemistietojen hankkimisessa oli merkittäviä puutteita, ja ne puuttuivat lähes kokonaan. WestStar Oy:llä oli sen 11.10.2024 antaman selvityksen mukaan [REDACTED] isännöitsijöiden ja [REDACTED] tilitoimistojen kautta asiakkaiksi tullutta toimeksiantajaa. Näiden asiakkaiden osalta havaittiin, että asiakas ja asiakkaan edustajana kolmas osapuoli oli tunnistettu, mutta asiakasta ja asiakkaan edustajan henkilöllisyyttä ei ollut todennettu. Puutteet koskivat kaikkia kyseisiin asiakasryhmiin kuuluvia asiakkaita.

Tarkastushavaintojen perusteella aluehallintovirasto katsoo, että ilmoitusvelvollisen tuntemistoimenpiteet kolmansien osapuolien kautta perintäasiakkaita tulleiden asiakkaiden osalta ovat olleet kauttaaltaan puutteellisia. Tarkastuksella esitetyn perusteella aluehallintovirasto katsoo, että puutteet koskevat systemaattisesti kaikkia isännöitsijöiden ja tilitoimistojen kautta tulleita perintäasiakkaita, ei ainoastaan niitä asiakkaita, joista hankitut tuntemistiedot aluehallintovirasto on tarkastuksella nimenomaisesti tarkastanut.

3.3 Ilmoitusvelvollisen vastine

Vastineessaan WestStar Oy ei kiistä tarkastuksessa havaittuja puutteita. WestStar Oy toteaa havaittujen puutteiden johtuneen ilmoitusvelvollisen rahanpesulain 3 luvun 7 §:n tulkinnasta. WestStar Oy on olettanut, että se on voinut luottaa siihen, että kolmannen osapuolen suorittamat asiakkaan tuntemistoimet ovat riittäviä, koska kolmannet osapuolet ovat olleet itsekin ilmoitusvelvollisia. WestStar Oy kertoo, että yrityksen asiakkaan tuntemiskäytäntöjä ja henkilöllisyyden todentamiskäytäntöjä on tarkastushavaintojen perusteella päivitetty. Käytäntöä on tarkennettu ja selvennetty siten, että asiakkaan tuntemistiedot on joko saatu kolmannelta osapuolelta ja tallennettu järjestelmään ennen liiketoimen aloittamista tai asiakkaan tunteminen ja henkilöllisyyden todentaminen on varmennettu yrityksen oman järjestelmän kautta. WestStar Oy kertoo ryhtyneensä tunnistamaan ja todentamaan yrityksellä aktiivisena olevia kolmannen

osapuolen kautta tulleita asiakkaita. Niiden asiakkaiden osalta, joita ei ole vielä saatu todennettua, on uusien toimeksiantojen vastaanottaminen ja tilitykset estetty.

3.4 Johtopäätökset

WestStar Oy:llä on ollut rahanpesulain 3 luvun 1 §:n 1 momentin mukainen velvollisuus tunnistaa asiakkaansa ja todentaa tämän henkilöllisyys. Silloin, kun liiketoimet ovat tapahtuneet edustajaa käyttäen, ilmoitusvelvollisella on ollut rahanpesulain 3 luvun 2 §:n 3 momentin mukainen velvollisuus tunnistaa edustaja ja todentaa myös edustajan henkilöllisyys.

Ilmoitusvelvollinen ei kuitenkaan ole todentanut kaikkien asiakkaiden tai näiden edustajien henkilöllisyyttä. Puute on koskenut kolmansien osapuolten kautta tulleita asiakkaita sekä näiden asiakkaiden edustajia. Tarkastushavaintojen perusteella ilmoitusvelvollisella ei ole ollut olemassa edellä mainittujen asiakkaiden osalta riittäviä menettelytapoja asiakkaiden ja heidän edustajiensa henkilöllisyyksien todentamisesta.

Aluehallintovirasto toteaa, että rahanpesulain 3 luvun 7 §:n mukaan rahanpesulain mukaisen ilmoitusvelvollisen on mahdollista täyttää asiakkaan tuntemista koskevat velvollisuudet toisen ilmoitusvelvollisen puolesta. Aluehallintovirasto katsoo, ettei WestStar Oy ole ulkoistanut asiakkaan tuntemista koskevien velvollisuuksien täyttämistä toisille ilmoitusvelvollisille siten kuin rahanpesulaki edellyttää. Tarkastuksella havaittiin, ettei ilmoitusvelvollisen asiakasjärjestelmästä ole yhteyttä kolmansien osapuolten asiakastietojärjestelmiin, eikä ilmoitusvelvollisella ole ollut myöskään muuten hallussa niitä asiakkaan tuntemistietoja, jotka sillä rahanpesulain 3 luvun 7 §:n mukaan tulisi olla ennen liiketoimen suorittamista. Aluehallintovirasto toteaa, ettei WestStar Oy ollut myöskään käsitellyt riskiarviossaan kolmansien osapuolten kautta tuleviin asiakkaisiin liittyviä riskejä tai menettelytapoja.

Ilmoitusvelvollinen on vastineessaan kertonut korjanneensa menettelynsä asiakkaan henkilöllisyyden todentamiseksi kolmansien osapuolten kautta tulevien asiakkaiden osalta. Ilmoitusvelvollinen on kertonut puutteellisten toimintatapojen johtuneen yrityksen tekemästä lain tulkinnasta asiakkaiden tuntemisen ulkoistamisen osalta.

Aluehallintovirasto pitää hyvänä, että ilmoitusvelvollinen on ryhtynyt korjaaviin toimenpiteisiin tarkastuksen jälkeen. Hallinnollisen seuraamuksen määräämisen kannalta asialla ei kuitenkaan ole merkitystä, sillä hallinnollisen seuraamuksen perusteena on se asiantila, joka yrityksessä vallitsi tarkastushetkellä. Aluehallintovirasto edellyttää aina,

että ilmoitusvelvollinen korjaa puutteelliseksi havaitun menettelynsä lainmukaiseksi. Siinäkin tapauksessa, että ilmoitusvelvolliselle määrätään hallinnollinen seuraamus, havaitut puutteet on korjattava ja ilmoitusvelvollisen on jatkossa noudatettava rahanpesulakia asianmukaisesti.

Aluehallintovirasto katsoo ilmoitusvelvollisen laiminlyöneen rahanpesulain 3 luvun 2 §:n 1 ja 3 momentissa tarkoitetun velvoitteen todentaa asiakkaan tai tämän edustajan henkilöllisyys kaikkien niiden perintäasiakkaiden osalta, jotka ovat tulleet asiakkaiksi tilitoimistojen ja isännöitsijöiden kautta.

4 Tosiasiallisten edunsaajien tunnistamista koskevat puutteet

4.1 Sovellettavat säännökset

ResL:n 3 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan ilmoitusvelvollinen ei saa perustaa asiakassuhdetta, jos se ei pysty toteuttamaan asiakkaan tuntemiseksi ResL:n 3 luvussa säädettyjä toimia. Pykälän 4 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen on voitava osoittaa valvontaviranomaiselle, että ilmoitusvelvollisen asiakkaan tuntemista ja jatkuvaa seurantaa koskevat menetelmät ovat riittävät rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskin kannalta.

ResL:n 3 luvun 6 §:n 1 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen on tunnistettava ja pidettävä yllä riittäviä, tarkkoja ja ajantasaisia tietoja asiakkaan tosiasiallisista edunsaajista ja tarvittaessa todennettava näiden henkilöllisyys. Sen lisäksi ilmoitusvelvollisen on asiakkaaseen liittyviin rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskeihin nähden asianmukaisella tavalla ja riittävässä laajuudessa selvitettävä, käyttääkö joku muu määräysvaltaa asiakkaassa. 2 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen tulee pitää kirjaa tosiasiallista edunsaajaa koskevista tunnistamistoimenpiteistä.

ResL:n 3 luvun 3 §:n 2 momentin 6 kohdan mukaan asiakkaan tuntemista koskevista tiedoista on säilytettävä oikeushenkilön tosiasiallisten edunsaajien nimi, syntymäaika ja suomalainen henkilötunnus ja sen puuttuessa kansalaisuus sekä tarvittaessa tarkempi kuvaus omistus- ja määräysvaltarakenteesta.

4.2 Tarkastushavainnot

Tarkastushavaintojen perusteella WestStar Oy ei ollut tunnistanut isännöitsijöiden ja tilitoimistojen kautta tulneiden perintäasiakkaidensa tosiasiallisia edunsaajia, eikä näiden muitakaan tuntemistietoja, kuten nimeä, syntymäaikaa ja henkilötunnusta, ollut siten selvitetty.

Ilmoitusvelvolliselta 11.10.2024 saadun selvityksen mukaan sillä oli [REDACTED] isännöitsijöiden ja [REDACTED] tilitoimistojen kautta tullutta perintäasiakasta.

4.3 Ilmoitusvelvollisen vastine

Ilmoitusvelvollinen viittaa vastineessaan tosiasiallisten edunsaajien tunnistamista koskevien puutteiden osalta tämän päätöksen kohdassa 3.3 mainittuihin ja käsiteltyihin syihin, jotka ovat ilmoitusvelvollisen mukaan laiminlyönnin taustalla. Lisäksi tosiasiallisten edunsaajien tunnistamista koskevien puutteiden osalta ilmoitusvelvollinen viittaa myös asunto-osakeyhtiölakiin (1599/2009), jonka mukaan asunto-osakeyhtiön tosiasiallisiksi edunsaajiksi katsotaan asunto-osakeyhtiön hallituksen jäsenet, jotka käyttävät määräysvaltaa asunto-osakeyhtiössä. WestStar Oy:ssä on korjaavana toimenpiteenä otettu käyttöön kaupparekisteriotteen tallentaminen järjestelmään osana asiakkaan tunnistamista. Kaupparekisteriotteessa on ilmoitettu hallitusten jäsenten syntymäaika ja kansalaisuus.

4.4 Johtopäätökset

WestStar Oy:llä on ollut rahanpesulain 3 luvun 6 §:n 1 momentin mukainen velvollisuus tunnistaa asiakkaan tosiasiallinen edunsaaja. Ilmoitusvelvollinen ei ole tunnistanut kolmansien osapuolten kautta tulleiden asiakkaiden tosiasiallisia edunsaajia. Korjaavien toimenpiteiden osalta aluehallintovirasto muistuttaa, että ResL:n 3 luvun 2 momentin 6 kohdan mukaan ilmoitusvelvollisen tulee säilyttää myös oikeushenkilön tosiasiallisten edunsaajien suomalainen henkilötunnus ja sen puuttuessa kansalaisuus.

Aluehallintovirasto katsoo ilmoitusvelvollisen laiminlyöneen noudattaa rahanpesulain 3 luvun 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua velvoitetta tunnistaa ja pitää yllä riittäviä, tarkkoja ja ajantasaisia tietoja asiakkaan tosiasiallisesta edunsaajasta isännöitsijöiden ja tilitoimistojen kautta tulleiden asiakkaiden osalta.

5 Asiakkaan poliittisen vaikutusvallan toteamista koskevat puutteet

5.1 Sovellettavat säännökset

ResL:n 3 luvun 13 §:n 1 momentin mukaan ilmoitusvelvollisella tulee olla asianmukaiset riskiperusteiseen arviointiin pohjautuvat menettelyt sen toteamiseksi, onko asiakas tai asiakkaan tosiasiallinen edunsaaja, tai onko hän ollut poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö, poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön perheenjäsen tai poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön yhtiökumppani.

Ilmoitusvelvollisen on noudatettava tehostettua tuntemisvelvollisuutta ja suoritettava ResL:n 3 luvun 13 §:n 3 momentissa mainitut toimenpiteet, mikäli asiakas tai asiakkaan tosiasiallinen edunsaaja on poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö, tällaisen henkilön perheenjäsen tai henkilö, jonka tiedetään olevan tällaisen henkilön yhtiökumppani.

5.2 Tarkastushavainnot

Tarkastushavaintojen perusteella WestStar Oy ei ollut selvittänyt sitä, ovatko sen isännöitsijöiden ja tilitoimistojen kautta tulleet asiakkaat tai näiden tosiasialliset edunsaajat poliittisesti vaikutusvaltaisia henkilöitä, tai tällaisten henkilöiden perheenjäseniä tai yhtiökumppaneita. Tietojen selvittämättä jättämisen ei voitu katsoa perustuvan asianmukaiseen riskiperusteiseen arviointiin.

5.3 Ilmoitusvelvollisen vastine

Ilmoitusvelvollinen viittaa vastineessaan poliittisen vaikutusvallan toteamisen puutteiden osalta tämän päätöksen kohdassa 3.3 mainittuihin ja käsiteltyihin syihin, jotka ovat ilmoitusvelvollisen mukaan laiminlyönnin taustalla. Ilmoitusvelvollinen toteaa päivittäneensä käytäntöjään asiakkaan poliittisen vaikutusvallan toteamisen osalta.

5.4 Johtopäätökset

WestStar Oy:llä on ollut rahanpesulain 3 luvun 13 §:n mukainen velvollisuus luoda asianmukaiset riskiperusteiseen arviointiin pohjautuvat menettelytavat sen toteamiseksi, onko asiakas tai asiakkaan tosiasiallinen edunsaaja, tai onko hän ollut poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö, poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön perheenjäsen tai poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön yhtiökumppani.

Ilmoitusvelvollisella ei kuitenkaan ollut olemassa kolmansien osapuolten kautta tulleiden perintäasiakkaiden osalta asianmukaisia riskiperusteiseen arviointiin pohjautuvia menettelytapoja asiakkaan tai asiakkaan tosiasiallisen edunsaajan poliittisen vaikutusvallan toteamiseksi. Koska asiakkaan poliittista vaikutusvaltaa ei ollut selvitetty, ei ilmoitusvelvollinen ole voinut toiminnassaan tunnistaa mahdollisia tilanteita, joissa asiakkaaseen olisi tullut soveltaa tehostettua menettelyä asiakkaan tuntemiseksi.

Aluehallintovirasto katsoo ilmoitusvelvollisen laiminlyöneen rahanpesulain 3 luvun 13 §:ää asianmukaisista menettelyistä poliittisen vaikutusvallan

toteamiseksi isännöitsijöiden ja tilitoimistojen kautta tulleiden perintäasiakkaiden osalta.

6 Asiakkaan tuntemistietojen säilyttämistä koskevat puutteet

6.1 Sovellettavat säännökset

ResL 3 luvun 3 §:n 1 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen on pidettävä kaikki asiakkaan tuntemista ja liiketoimia koskevat asiakirjat ja tiedot ajantasaisina ja olennaisina. Tiedot on säilytettävä luotettavalla tavalla viiden vuoden ajan vakituisen asiakassuhteen päättymisestä.

ResL 3 luvun 3 §:n 2 momentin mukaan asiakkaan tuntemista koskevista tiedoista on säilytettävä muun muassa oikeushenkilön hallituksen jäsenten täydelliset nimet, syntymäajat ja kansalaisuudet (kohta 4).

6.2 Tarkastushavainnot

Tarkastushavaintojen perusteella WestStar Oy:n suorittama asiakkaan tunteminen on ollut monin paikoin riittämätöntä, ja useiden rahanpesulain edellyttämien asiakastietojen selvittäminen on laiminlyöty isännöitsijöiden ja tilitoimistojen kautta tulleiden asiakkaiden osalta. Siltä osin kuin rahanpesulain edellyttämiä asiakastietoja ei alun perinkään ole hankittu, ei asiakastietojen säilyttämättä jättämiseen kohdistu erillistä moitetta, vaan lain edellyttämien tietojen puuttuminen on ollut välitön seuraus yrityksen muista laiminlyönneistä. Tarkastuksella havaittiin, että ilmoitusvelvollinen ei ollut hankkinut ja säilyttänyt isännöitsijöiden ja tilitoimistojen kautta tulleiden oikeushenkilöasiakkaiden hallituksen jäsenten nimiä, syntymäaikoja ja kansalaisuuksia.

6.3 Ilmoitusvelvollisen vastine

Ilmoitusvelvollinen viittaa vastineessaan asiakkaan tuntemistietojen säilyttämistä koskevien puutteiden osalta tämän päätöksen kohdassa 3.3 mainittuihin ja käsiteltyihin syihin, jotka ovat ilmoitusvelvollisen mukaan laiminlyönnin taustalla. Ilmoitusvelvollinen toteaa päivittäneensä käytäntöjään myös asiakkaan tuntemistietojen säilyttämisen osalta.

6.4 Johtopäätökset

WestStar Oy:llä on ollut rahanpesulain 3 luvun 3 §:n 1 ja 2 momentin mukainen velvollisuus hankkia ja säilyttää asiakkaan hallitusta koskevat tiedot viiden vuoden ajan vakituisen asiakassuhteen päättymisestä.

Tietojen hankkiminen ja säilyttäminen on kuitenkin laiminlyöty tarkastusotantaan osuneiden kuuden oikeushenkilöasiakkaan osalta.

Oikeushenkilön hallituksen tai vastaavan päättävän elimen jäsenten tietoja ei ollut hankittu lainkaan. Aluehallintovirasto katsoo havaitun laiminlyönnin olevan systemaattinen, ilmoitusvelvollisen virheellisistä menettelytavoista johtuva puute, ja siksi sama puute toistuu myös laajemmin muiden kolmansien osapuolten kautta tulleiden ilmoitusvelvollisen asiakkaiden kohdalla. Ilmoitusvelvollisen menettelyllinen puute on koskenut kaikkia isännöitsijöiden ja tilitoimistojen kautta tulleita asiakkaita.

Aluehallintovirasto katsoo ilmoitusvelvollisen laiminlyöneen rahanpesulain 3 luvun 3 §:n 2 momentin 4 kohtaa siltä osin, kun ilmoitusvelvollinen ei ollut hankkinut ja säilyttänyt tietoja sen oikeushenkilöasiakkaiden hallituksen jäsenten nimistä, syntymäajoista ja kansalaisuuksista.

7 Pakotesäätelyn ja jäädyttämispäätösten huomioiminen

7.1 Sovellettavat säännökset

ResL 3 luku 16 §:n mukaan ilmoitusvelvollisella tulee olla osana asiakkaan tuntemiseen liittyviä toimia tehokkaat toimintaperiaatteet, menettelytavat ja sisäinen valvonta sen varmistamiseksi, että ilmoitusvelvollinen noudattaa niitä velvoitteita, joita ilmoitusvelvolliselle seuraa pakotesäätelystä ja jäädyttämispäätöksistä.

7.2 Tarkastushavainnot

WestStar Oy ei ole ulottanut pakote- ja jäädytyslistaseurantaa isännöitsijöiden ja tilitoimistojen kautta tulleisiin asiakkaisiin.

Pakote- ja jäädytyslistaseurannan puutteiden korjaaminen edellyttää myös tosiasiallisten edunsaajien selvittämisen puutteiden korjaamista. Jos ilmoitusvelvollinen ei tunnista asiakkaan tosiasiallisia edunsaajia, ei pakotemonitorointia voida tehdä lain edellyttämällä tehokkaalla tavalla.

7.3 Ilmoitusvelvollisen vastine

Ilmoitusvelvollinen viittaa vastineessaan pakotesäätelyn ja jäädytyspäätösten huomioimisen puutteita koskevista havainnoista tämän päätöksen kohdassa 3.3 mainittuihin ja käsiteltyihin syihin, jotka ovat ilmoitusvelvollisen mukaan laiminlyönnin taustalla. Ilmoitusvelvollinen toteaa päivittäneensä käytäntöjään pakotesäätelyn ja jäädyttämispäätösten huomioimisen osalta.

7.4 Johtopäätökset

WestStar Oy:llä on ollut rahanpesulain 3 luvun 16 §:n mukainen velvollisuus luoda tehokkaat toimintaperiaatteet, menettelytavat ja sisäinen

valvonta sen varmistamiseksi, että ilmoitusvelvollinen noudattaa niitä velvoitteita, joita ilmoitusvelvolliselle seuraa pakotesäätelystä ja jäädyttämispäätöksistä.

Ilmoitusvelvollisella ei kuitenkaan ollut olemassa menettelytapoja sen varmistamiseksi, että se noudattaa pakotteita ja jäädyttämispäätöksiä kolmansien osapuolten kautta tulleiden asiakkaiden osalta.

Ilmoitusvelvollinen ei olisi edes kyennyt suorittamaan pakotevalvontaa tehokkaasti, sillä se oli jättänyt näiden perintäasiakkaiden tosiasialliset edunsaajat tunnistamatta.

Aluehallintovirasto katsoo ilmoitusvelvollisen laiminlyöneen rahanpesulain 3 luvun 16 §:n noudattamisen isännöitsijöiden ja tilitoimistojen kautta tulleiden asiakkaiden osalta.

8 Rikemaksun määrääminen

Edellä esitetyin perustein aluehallintovirasto toteaa ilmoitusvelvollisen tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyöneen tai rikkoneen rahanpesulain velvoitteita.

Aluehallintovirasto määrää ResL:n 8 luvun 1 §:n 1 momentin nojalla WestStar Oy:lle rikemaksun sen johdosta, että ilmoitusvelvollinen on tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyönyt noudattaa seuraavia säännöksiä:

1. ResL:n 2 luvun 3 §:ää siltä osin, kun ilmoitusvelvollisen riskiarviossaan esittämät toimintaperiaatteet ja menettelytavat olivat puutteellisia perintäasiakkaiden tuntemiskäytäntöjen osalta;
2. ResL:n 3 luvun 2 §:ää siltä osin, kun ilmoitusvelvollinen ei ollut todentanut asiakkaan tai tämän edustajan henkilöllisyyttä;
3. ResL:n 3 luvun 6 §:ää, kun ilmoitusvelvollinen ei ollut tunnistanut ja pitänyt yllä riittäviä tietoja asiakkaan tosiasiallisista edunsaajista;
4. ResL:n 3 luvun 13 §:ää, kun ilmoitusvelvollisella ei ollut olemassa asianmukaisia riskiperusteiseen arviointiin pohjautuvia menettelyjä asiakkaan tai tämän tosiasiallisten edunsaajien poliittisen vaikutusvallan toteamiseksi;
5. ResL:n 3 luvun 3 §:ää siltä osin, kun ilmoitusvelvollinen ei ollut säilyttänyt kaikkia lainkohdan edellyttämiä asiakkaan tuntemistietoja; sekä
6. ResL 3 luvun 16 §:ää, kun ilmoitusvelvollisella ei ollut osana asiakkaan tuntemiseen liittyviä toimia tehokkaita toimintaperiaatteita, menettelytapoja ja sisäistä valvontaa sen varmistamiseksi, että ilmoitusvelvollinen noudattaa niitä velvoitteita, joita ilmoitusvelvolliselle seuraa pakotesäätelystä ja jäädyttämispäätöksistä.

Havaituista laiminlyönneistä aluehallintovirasto arvioi keskeisimmäksi asiakkaan ja asiakkaan edustajan henkilöllisyyden todentamista koskevat laiminlyönnit. Asiakkaan tunnistaminen ja henkilöllisyyden todentaminen ovat rahanpesulain keskeisimpiä asiakkaan tuntemiseen liittyviä velvollisuuksia, joiden avulla ilmoitusvelvollinen varmistuu siitä, kenen kanssa se asioi, ja kenen toimeksiannosta ja varoilla liiketoimia tehdään. Samasta syystä ilmoitusvelvollisen on tunnistettava asiakkaan tosiasialliset edunsaajat. Jos ilmoitusvelvollinen ei pysty tunnistamaan asiakasta ja todentamaan tämän henkilöllisyyttä taikka tunnistamaan asiakkaan tosiasiallisia edunsaajia, ei ilmoitusvelvollinen saa perustaa asiakassuhdetta tai suorittaa liiketoimea.

Aluehallintovirasto määrää edellä mainituista laiminlyönneistä tai rikkomuksista yhteisen rikemaksun rahanpesulain 8 luvun 1 §:n 1 momentin 1 a, 2, 3, 5, 9, ja 9 c kohdan perusteella. Rahanpesulain 8 luvun 1 §:n 3 momentin mukaan oikeushenkilölle määrättävä rikemaksu on vähintään 1 000 euroa ja enintään 100 000 euroa.

Aluehallintovirasto on rikemaksun määrää koskevassa kokonaisarviossa ottanut huomioon menettelyn laadun, laajuuden ja kestoajan. Arvioinnissa on huomioitu se, että ilmoitusvelvollisen asiakkaan tuntemista koskevat laiminlyönnit ovat koskeneet perintäliiketoiminnan tiettyjä asiakastyyppejä, eikä ilmoitusvelvollisen harjoittamaa perintäliiketoimintaa kokonaisuudessaan. Aluehallintovirasto pitää rikemaksun mitoittamisen lähtökohtana WestStar Oy:n vakavinta laiminlyöntiä eli asiakkaan ja asiakkaan edustajan henkilöllisyyden todentamista koskevia laiminlyönntejä. Myös muut laiminlyönnit on otettu huomioon rikemaksun määrässä. Lisäksi rikemaksua mitoitettaessa aluehallintovirasto on huomioinut kokonaisarvioinnissa WestStar Oy:n taloudellisen aseman. Vuonna 2024 ilmoitusvelvollisen liikevaihto on ollut sen ilmoituksen mukaan [REDACTED] euroa, josta perintäliiketoiminnan osuus on ollut [REDACTED] euroa. Rikemaksun määrän suuruuden arvioimisessa on huomioitu vain perintäliiketoiminnan liikevaihto, sillä muu osa WestStar Oy:n liikevaihdosta on muodostunut sellaisesta liiketoiminnasta, joka ei ole rahanpesulain soveltamisalassa.

Suorittamansa kokonaisarvioinnin perusteella aluehallintovirasto määrää WestStar Oy:lle viiden tuhannen (5 000) euron suuruisen rikemaksun päätöksessä todetuista rahanpesulain velvoitteiden laiminlyönneistä. Rikemaksu määrätään maksettavaksi valtiolle. Rikemaksun täytäntöönpanosta huolehtii Oikeusrekisterikeskus. Rahanpesulain 8 luvun 8 §:n mukaisesti rikemaksupäätös julkistetaan aluehallintoviraston verkkosivuilla.

Sovellettavat säännökset

Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä (444/2017) 1 luku 2 §, 2 luku 3 §, 3 luku 1, 2, 3, 6, 7, 13 ja 16 § sekä 8 luku 1 ja 8 §.

Hallintolaki (434/2003) 34 §.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään. Muutoksenhakuohje on liitteenä.

Päätöstä seuraamusmaksun määräämisestä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Lisätietoja

Ylitarkastaja Timo Kokkonen, p. 0295 016 179, timo.kokkonen@avi.fi

Liitteet

Valitusosoitus (Liite 1)
Maksuosoitus (Liite 2)

Jakelu

WestStar Oy (saantitodistuksin)

Elinkeinovalvontayksikön päällikkö

Ilkka Heikkilä

Ylitarkastaja

Timo Kokkonen

Tämä asiakirja ESAVI/42757/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument
ESAVI/42757/2024 har
godkänts elektroniskt

Esittelijä Kokkonen Timo 26.02.2025 10:21
Ratkaisija Heikkilä Ilkka 26.02.2025 11:35